

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

זעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 416 פרשת: מצורע שבת קודש ח' ניסן תשפ"ב (9 באפריל 2022 למנינים)

תל-אביב	כניסה	יציאה	ר"ת
ירושלים	18:28*	19:41	20:22
חיפה	18:35	19:43	20:19
באר שבע	18:45	19:42	20:18

*לנוהגים 40 דק' 18:08

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

למה קשה להיות עניו וצנוע

לא זכינו להיות בני חורין באמת, אשר בעצם זו המצווה הקשה ביותר בליל הסדר דהיינו **חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים!** וכפי שסיפר מרן ראש הישיבה הרב נאמ"ן שליט"א, על אביו הקדוש רבינו איש מצליח זיע"א שהיו מרגישים עליו בזמן אמירת ההלל בליל פסח בתפילת ערבית כאילו הוא ממש יצא עכשיו ממצרים. ואם הנביא צועק וזועק, וזה נבואה שנכתבה לדורות, כנראה שצריך להתבונן בזה מאוד מאוד עד כמה אני מבין באמת את עומק הברכה **שלא עשני גוי**, ועד כמה מרגיש הנאה ושמחה רוחנית בלימוד התורה וקיום מצוות.

וזה בעצם תירוץ יפה על השאלה, למה קשה להיות עניו וצנוע? למה קשה להיות מצה ולא חמץ? למה קשה לאהוב כל יהודי כמוך ממש? ולמה קשה לשבח אחרים על מעשיהם הטובים? והתירוץ פשוט, כי יצר הרע מבלבל אותנו ונותן לנו לחשוב שאם אהיה עניו וצנוע, אני אפסיד... וכן אם אוותר ולכבד ולהיות נעלב, זה הפסד. וזה כמו שהנביא מלאכי מעורר על כך שלא מרגישים מחשבה נכונה ואיכות גבוהה בברכת **שלא עשני גוי**, וזה בעצם העבודה הגדולה שלנו לכבוד ה' יתברך. לקדש תמיד **שם שמים**, לחשוב תמיד להרבות כבוד שמים, לשמוח כשסובלים ונפגעים מאחרים פה ושם לכבוד ה' יתברך.

ובשבת הגדול כאשר עם ישראל קיימו את הפסוק **משכו וקחו לכם צאן** ולא פחדו ממצרים, ומהחרטומים והמשכילים אפילו שיש להם עושר וכבוד וחיים שקטים וטובים ובתים מפוארים, אף על פי כן ולמרות הכל, שמעו עם ישראל למשה ואהרון **שמעו לגדולי הדור!** ושחטו את הכח של עבודה זרה של המצרים בלי פחד כלל, עם ביטחון מלא בה' יתברך, ואף שהיו בארץ עויינת וארץ מלאה כישופים, הבינו היטב את המושג **שלא עשני גוי!** וזכו לנס גדול לצאת מעבדות לחירות, ומשעבוד לגאולה. בבחינת שלח עמי **ויעבדוני** כן נזכה בקרוב עם כלל ישראל. תזכו לשנים רבות נעימות וטובות, אמן ואמן.

ירידה צורך עלייה! והזיכוכ והצער והקושי שסבלנו בארץ מצרים, הביא אותנו לדרגות גבוהות אשר עם ישראל בלבד זוכים בהם. ובזכות עם ישראל שעוסקים בתורה, העולם קיים (ע"ז: י' נדרים לב.).

ויתכן לבאר שזה עומק כוונת הברכה שאומרים כל יום בברכת השחר **שלא עשני גוי!** לא רק שיהודי פשוט שווה יותר מנשיא או מלך גדול בעולם, כי יש ליהודי תורה ועבודת ה'. אלא יש לכוון דבר נוסף, שלא עשני גוי, אלא יהודי, ואני שמח שאני יהודי ומכוון כעת לקבל על עצמי את התורה באהבה ושמחה. בחינת **נעשה ונשמע ומסירות נפש על קידוש השם**. זה הכוונה של יהודי פשוט. וכמובן זה לא פשוט להיות פשוט... ומי שמרגיש כך ומכוון כך כל בוקר באמת. אז הוא באמת יצא ממצרים. ובאמירת ברכה זו שלא עשני גוי בכוונה ובשמחה, בודאי עושה רעש גדול בעולם.

ויש סימנים לכך, כאשר זוכים להקפיד על צניעות, לא מודע, לא אופנה ולא חיצוניות ולא להדמות לצורה הרחובית, לא בכתיבה לא בדיבור לא בתאריך הלוועזי. וכמו שהעירונו על עלון מפואר זה, למה אנחנו כותבים את התאריך הלוועזי כמספר, הרי מספרי החודש הינם רק לפי התורה, חודש 4 הוא חודש תמוז, כי ניסן "ראשון הוא לחודשי השנה", ויש להתאמץ ולהשתדל לא לכתוב את המספר הלוועזי של החודש. לדוגמא שבת קודש פרשת מצורע תשע"ו, 16 באפריל 2016 ככה לכתוב (ועיין יבי"א ח"ג יו"ד סי' טו.) וכך יכתב בעזרת ה' מעלון זה ואילך! וכן פה קדוש, פה מתוק, פה שמדבר בלשון הקודש. זה נקרא לצאת ממצרים! קדושה וצניעות זה יותר מההידורים בכשרות המאכלים. וכידוע הקלקולים הנוראים והגדולים בטלפון לא כשר. רח"ל. יותר מבעיות של הידורים בכשרויות.

ובזה מובן הפטרת שבת הגדול אשר הנביא מלאכי מוכיח וזועק וצועק על עם ישראל שכביכול אמרו, "שְׂוֹא עֵבֶד אֱלֹקִים" והנביא מוסיף ואומר כאשר אנחנו לא מתלהבים מהמצוות. ואומרים "מִה פָּצַע פִּי שְׁמִרְנוּ מִשְׁמֵרְתוֹ וְכִי הִלְכְנוּ קִדְרֵינִי מִפְּנֵי ה' צָבָאוֹת" וגם מאשרים את הזדים, וגם מתלהבים מעושי רשעה, זה סימן שעדיין

כתוב בתורה בפרשת השבוע על טהרת המצורע, כאשר הכהן פסק שהוא טמא **פָּדַד יֵשֵׁב מְחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ** וגם מתרחק מה' יתברך ריחוק הגדול ביותר בעולם! (לוח"ח זיע"א כפ"ט). וכל רמ"ח אבריו נעשים טמאים בגלל איסור לשון הרע (וזה"ק ויקרא 17 גג.) וגם מצורע מטמא באהל - ממש כמו מת (עיין קידושין לב.) ומצורע מרחיקים אותו חוץ לשלוש מחנות וגרוע יותר מטמא מת (עיין פסחא נשא). וכאשר מהרהר בתשובה וחוזר בו, מביא קרבנות, שתי ציפורים וקרבתן חטאת. עולה ואשם. ותגלחת של כל בשרו. וחוזר להיות כקטן שנולד, טהור וצדיק, ובא בשמחה לעירו ולמשפחתו לחיים טובים.

וביארנו המפרשים, שהיסוד של טהרת המצורע להתרפאות, זה בזכות ההשפלה והבזיון והצער וההכנעה, ועל הכל הפרסום ברבים של מעשיו הרעים, כל זה מבטל ממנו את כל הגאווה והטומאה וחברים רעים שהתחבר אליהם. וזה בבחינת **ושבירתן היא טהרתן!** שפירש בזהוהר הקדוש (פנחס 17 כ"ד): כאשר זוכה האדם לשבירה באופן יסודי, הרי זה חוזר להיות טהור למהדרין. וזה פחד חיובי שמקבל איש כזה, וחוזר בו ומתקרב לתורה, בבחינת גוף קשה פחד שוברו (צ"ב ג.).

וזה בעצם מעלתו של בעל תשובה יותר מצדיק גמור (כרכות לב.), כי בעלי תשובה דרכן להיות שפלים וענוים ביותר (רמב"ם ספ"ו מהלכות תשובה) והצדיק חסר לו את ההכנעה של החוזר בתשובה. ואינו מנותק ממש מהגאווה ופרסום במעשיו (וזה"ל שער התשובה פ"ק ה). ורואים כאן ריווח עצום וגדול מאד להיות תמיד עניו וצנוע, מושפל ונכנע לכולם, והוא רחוק מעבירות וקרוב אל ה' יתברך וזוכה להשגות בדבקות ה' יתברך. כמו מר עוקבא שהיה בעל תשובה והיה נר דולק בראשו מן השמים (עיין פירוש"י סנהדרין לב.).

וזה בעצם המתנה שזכינו לקבל מה' יתברך ביציאת מצרים. כאשר היינו עבדים בגוף, בעבודת פרך, וגם עבדים בנשמה מ"ט שערי טומאה, רח"ל. וזכינו לצאת ממצרים ולהיות עם סגולה ולקבל תורת ה' יתברך, בהר סיני נעשה ונשמע. ויש לנו זכות ללמוד תורה ולקיים מצוות. כאשר האדם חי עשרות שנים, ועושה מצוות יום יום, שעה שעה רגע רגע, ממש מבירא עמיקתא לאיגרא רמה,

מה יכול לגרום לכל הסובבים אותך להיות מדהימים?

שלום וברכה מורי ורבותי!

מה דעתכם לו היינו מכריזים בזאת על פתיחת פינה קבועה העוסקת בהלכות "רצח המותר על פי ההלכה"? נזון שם על "אנשי עיר הנידחת", על "בן סורר ומורה" ואפילו על "נביא שקר" או "הבא להורגך השכם להורגך", אימתי יש לוודא את מותו ומתי ניתן להסתפק בסיום תפקידו של אחד מאבריו המרכזיים?

ברור לחלוטין שאחוזי הצפייה בפניה זו בפרט, ובמאמרינו בכלל, תרד אל מתחת לקו העוני... והסיבה לכך תהיה פשוטה - אף אחד מאיתנו לא מעוניין באמת לרצוח, ולכן גם אף אחד מאיתנו לא מעוניין לקבל את ה'תפריט' ל'היתר' אותו רצח. אם כך, קמה וגם ניצבה השאלה דלהלן: מדוע יש נהירה גדולה כל כך לפתוח פינות 'כפטריות לאחר הגשם' המדברות בהלכות "לשון הרע"? הרי "הלכות לשון הרע" לכאורה מלמדות אותנו איך לאחר תנאים מסוימים מותר לדבר לשון הרע זה על זה או על זה, מותר להטיח דברים בפני צד שלישי על צד שני, והלאו שם המדובר הוא בעבירה החמורה עוד יותר מרצח, וכמאמר חז"ל: "שקול לשון הרע כנגד שלושת העבירות החמורות עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים" (ערכין ט"ו ע"ג). הרי בית המקדש הראשון נחרב בעטיין של שלושת העבירות החמורות, ובית המקדש השני שנחרב בעקבות שנאת חינום, מה שקפץ בראש היה לשון הרע, וממילא חומרתו גדולה ועצומה הרבה יותר? (ויאלף ט' ע"ג) מה, אם כן, גורם לאותה נהירה המנותבת, בין היתר, על ידי גדולי ישראל להלכות שמירת הלשון?

והתשובה לכך, מורי ורבותי, כואבת, ובמידת מה אפילו 'מעליבה', והיא כדלהלן: בניגוד לרצח, אותו לא באמת מבצע אף לא חלק קטן מעם ישראל, הרי שלשון הרע משום מה נאמר, נשמע, מחלחל ומתחלחל באוזנינו היהודית הרגישות. משהו במשוואה של 'לשון הרע' ו'רצח' טרם התעכל דיו במוחותינו הדלים. המטרה בלימוד "הלכות שמירת הלשון" היא, בעצם, להעצים ולהבהיר עד כמה המלבין פני חברו בדברים הרי הוא שופך דמים (כ"ט כ"ט ע"ג), ומכאן קצרה הדרך ללשון הרע השקולה כנגד שלושת העבירות החמורות.

אחד מגדולי המשגיחים בדורות האחרונים היה הגאון הצדיק רבי מאיר חדש זכר צדיק וקדוש לברכה. יום אחד פנו אליו בחורים בישיבת חברון המעטירה וסיפרו על התארגנות של מספר בני תורה ללימוד עצמי של הלכות שמירת הלשון.

כאשר שמע זאת הרב, נאנח, ושאל מה גורם לבחורים להגיע לכזו רמה אשר בה היו זקוקים להלכות שיתירו להם לדבר סרה בחבריהם? שאלו אותו הבחורים, האם בעקבות הערות הנואבת יבטלו יוזמה זו? אמר להם כבוד הרב: אם מדובר ביוזמה שקרמה עור וגידים, ככל הנראה יש בה צורך, ואם כך, למרות הקושי, הוא מבקש שייפתח סדר לימוד זה...

והוא הסביר את דבריו: מה שגורם לאדם לדבר רע על חברו הוא "עין רעה" שלא יכולה 'לסבול' את טובתו של האחר, ומיד מפרשת כל צעד אשר יעשה לרעה. בן תורה לא אמור להכרית את ענפי הרוע מלבנו, אלא לברר את שורשן ואתן לעקר ולשרש. וכאשר מבינים 'שילשון הרע' נובע מעין רעה, הרי שבן תורה לא 'עובד' על הלכתו שמירת הלשון, אלא על מוסר נוקב בענין 'עין טובה'.

אולם, למרות כל זאת, אם כבר הגיעו בחורים מסוימים למסקנה, לפיה הם קצת באיחור בטיפול מיידי במה שקרוי "עין טובה", הרי ש'בלית ברירה', מאשר הוא לעת עתה לפתוח שיעור בהלכות שמירת הלשון. אולם, מבקש הוא שייבנו המשתתפים באותו שיעור שלא זהו שורש הבעיה, אלא השורש והמקור בעין טובה האמורה להיות לכל אחד מעם ישראל.

ניצבים אנו בפפתו של שבע שנים, אשר הפרשיות המלוות אותו הן "תזריע ומצורע". שתי הפרשיות, שתי גולת הכותרת שבהן הוא "מעשה המצורע" מרגע בו רואה הוא בגופו, בבגדיו או בקירות ביתו את סימני הצרעת המטמאים, ועד לרגע בו הוא נטהר לחלוטין מאותה צרעת. לימדונו חז"ל תלמוד בבלי מסכת ערכין (ע"ג) "כל המספר לשון הרע, נגעים באים עליו", כך שצרעת באה לאדם בעקבות לשון הרע אותו שח בגנות חברו. ויש בזה גם משהו סמלי: כאשר מגלה את מומי חברו לאחר, הרי שמיד מראים לו משמים מהי התחושה אותה חש אדם אשר מומי נועדו לפרסום.

אולם, אם אנו מבינים כיום ששורשה של המחלה אינו נעוץ ב'לשון' אלא ב'עין', הרי ששומה עלינו להבין מהיכן נובעת אותה מחלה ומהי הדרך להירפא ממנה? וזאת נעשה יחד בעזרת ה' ובישיעתו ובישתנו הנאוה הנוכחית.

כאשר שאל רבן יוחנן בן זכאי את תלמידיו (אבות פ"ב מ"ט) איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם, אמרו לו תלמידיו: עין טובה, חבר טוב, שכן טוב והרואה את הנולד. כאשר שאל הוא את רבי אלעזר בן ערך לחוות דעתו, ענה לו רבי אלעזר: "לב טוב", ואמר רבי יוחנן לתלמידיו "רואה אני דברי בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם". כך היה גם כאשר שאל אותם את אותה שאלה בלשון שלילה: מהי הדרך הרעה ביותר אשר ממנה צריכים לברוח, וגם עליה הסיק הרב הגדול אותה מסקנה מדהימה - "לב רע" שורשם של כל הבעיות הוא, וכל יתר הדברים הרעים הנראים לנגד עינינו בזה העולם הינם בסך הכל ענפים של אותו "שָׁרֵשׁ פְּהָה רֵאשׁ וְלַעֲנָה" (תככים כ"ט, ח).

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

ואיך זה עובד?

כאשר ראתי חבר שעושה מעשה אשר ניתן לפרשו לטובה או לרעה. לדוגמא: חבר הנעדר מסדרי הלימוד בכולל בשעות מסוימות, אשר ניתן לפרש זאת כאדם המבטל תורה ברגל גאוה למען צרכיו האישיים, בעוד שניתן להסביר זאת בצורה חיובית, וכגון: במעשה חסד אותו נצרך הוא לבצע בהיות ואין מישהו אחר שיעשה זאת באותה שעה, או לחילופין בעמל תורה של לילה שלם שהכריע את גופו ודרש מנוחה דוקא בשעות הכולל הסבירות. הפרשנות שלך להתנהגותו של חברך תהיה בדיוק לפי סוג העין אותה אתה מרכיב לגולגולתך. אם עינך היא עין טובה, הרי שתפרש זאת לטובה ותרעף על חברך את מילות החום והאהבה הדרושות למי שזכה לבצע מעשה אציל שכזה.

ברם, אם העין המורכבת לראשך הינה עין רעה, הרי שמיד שתפרש זאת לרעה ותעניק לחברך מלוא חופניים של חרפות וגידופים "דְּבָרֵי רֵיבַת בְּשִׁעְרֶיהָ" (תככים י"ג, ח), על חוסר אחריותו לשלמות תורתו ולשלמות עם ישראל הזקוק כל כך בשעה קשה זו לדברי התורה אותם ילמד.

גם ברמות הנמוכות קיים אותו הבדל בין עין טובה לרעה. כאשר תראה את חברך מתכופף לעבר ארנק, אשר נפל מחיקה של ישישה, מיד תפרש זאת לפי הלך הרוח הנוף ממבע עיניך. בעל עין טובה מיד יסביר שהנה מיד ירוץ הבחור עם הארנק לביתה של אותה חסרת אונים וישיב לה את האבדה, בעוד שהאחר בעל העין הרעה יפרש זאת כמעשה גניבה וכאדם אשר חפץ להשלים את הכנסתו החרדית בצרתו ובכאבו של האחר.

אולם, דבר גדול עוד יותר לימדנו רבי יוחנן במשנה באבות. גם בעל העין הרעה אינו מושפע כי אם מהלב הרע השוכן בקרבו. לאמור, אין 'עין רעה' המורכבת לראשו של אדם או 'עין טובה' המורכבת בפניו של האחר. העין היא אותה עין, אלא יש לב רע הגורם לעין לראות רע ולב טוב הגורם לעין לראות טוב. לאמור, כאשר לבך צח כשגל ותראה במו עיניך את ידידך מרים ארנק מעל גבי הארץ ומניחו בכיסו, הרי שכאדם שאינו מסוגל לחיות על חשבון פרוטה שאינה שייכת לו בודאות, לא תוכל לפרש את חברך כמי שנוטל את הארנק לכיסו. מיד, המחשבה הראשונה, אשר תקפוץ במוחך, תהיה בודאי נוטל חברי את הארנק כדי להחזירו לבעליו.

לעומת זאת, אם לבך שחור כפי הכבשן, ואילו היית אתה עומד באותו מצב, ברי לך שהיית נוטל את הארנק לכיסך ומשתמש בו כהשלמת הכנסה נצרכת מלווה בכל התירוצים שבעולם עד כמה אין מעשה זה רע ומכוער, חלילה. מיד תפריש בכך גם את ידידך אשר נטל זה עתה את הארנק מעל גבי הארץ והכניסו לכיסו. שכן פרשנות למעשה האחר מתבצעת בהתאם לפרשנות האדם למעשיו הוא עצמו.

"והוי דן את כל האדם לכף זכות" (אבות פ"א מ"ו), אינה הוראה לעבוד על העין ולהפכה לטובה יותר, אלא הוראה לעבוד על הלב ולהפכו לטוב, צח ונקי יותר. כי ככל שתהיה אתה צח, נקי ובר לבב, כך תזכה ועינך תהיה "עין הבדולח" אשר תראה רק טוב באנשים והיא תעניק להם לכל אורך הדרך את הפרשנות הטובה והחיובית.

הערה כללית חשובה לשיחתנו זו ובכלל: אין דרישה מאף אדם בישראל להיות "נאיבי", ולפרש כל דבר לטובה בכל מקום אשר עלול להיגרם לו נזק. כלומר, כאשר נמצא אתה בפרשת דרכים ועליך להחליט אם האדם העומד מולך שחור טובתך או רעתך, הרי שעל כך נאמר "כבדהו וחשדהו" (ע"פ ד"ר רבנא פ"ה, כלה רבנא פ"ט, כ"ט) תענית כ"ג ע"ג ד"ר רבנא, א"ח). המדובר כאן הוא במקרים בהם אין לך משמעות במעשה אשר רואות עיניך, והאנשים היחידים להם משנים הדברים לטובה או לרעה הם אחרים, ואין בידך אף לעזור או ליעץ להם, שם תפקידך הוא לדון את כל הסובב אותך לכף זכות ולהפך בזכותו של האחר.

ולסיום, מבחן! אם תרצה לדעת עד כמה עינך היא עין טובה או חלילה וחס להיפך, ועל פיה להבין עד כמה לבך הוא לב טוב או חס ושלומו וחס וחלילה להיפך. הרי שתקח לעצמך את עשרת המקרים האחרונים אשר נקרו לנגד עיניך, מקרים אשר לא היו שייכים באופן ישיר או עקיף להתנהלותך ולאורח חייך. מקרים שניתן היה לפרשנם לטובה ולרעה כאחד. ובדוק בכמה מתוכם פירשת את המעשה אשר נעשה לטובה ובכמה לרעה, כאשר הציון יהיה התוצאה אותה תסיק מהמקרים אשר ראתי ופרשנת לטובה. אם כל עשרת המקרים פורשנו על ידך לטובה, הרי שציונך הוא "עשר" ועינך ולבך שווים לטובה ברמה הגבוהה ביותר. אולם, ככל שיפחת מספר המקרים ויגיע לספרות קטנות יותר, חלילה, הרי שתבין על פיהם במה ועד כמה עליך לעבוד כדי להשלים ולהגיע למעלת ה"לב טוב" שיעיד בודאות ובמהרה בימינו על עין טובה.

ברכת הצלחה רבה לכולנו במסלול החיים המדהים והחדש אותו הצבנו בפנינו בשבוע נפלא זה, וברכת הצלחה רבה עוד יותר לזכות ולנהוג כך בבתינו ובסביבתנו, עד כדי הטמעת הדברים כטבע שני של ממש לבנינו ולכל יוצאי חלצינו.

ברוכים תהיו!

שאלה: תמונה שנפלה ממקומה בשבת האם מותר להחזירה? ומה הדין אם רק זזה, האם מותר לישרה?

תשובה: מותר להחזירה וכל שכן לישרה. ואינה מוקצה בשבת קודש. כי זה מקומה הנכון (חזו"ט שבת ג דף 66). ודע תמונה שאין בה צניעות. על פי ההלכה. גם בימות החול היא מוקצה מחמת איסור ומחמת מיאוס. (עיין ע"ז כו).

שאלה: רעייתי בהריון ברוך השם ועומדת להיכנס לחודש תשיעי, יש לה פחד מהלידה המתקרבת בשעה טובה, האם יש לכבודו עצה או סגולה כל שהיא על מנת שהיא תרגע ולא תהיה לחוצה ומפחדת? היא הולכת בצניעות, מתפללת ואנו הולכים בדרכי התורה הקדושה. בנוסף האם יש לכבודו עצות ללידה בריאה קלה ומוצלחת?

תשובה: העצה הטובה ביותר להמשיך להקפיד על הצניעות כמה שיותר, צניעות זה קמיע לברכה והצלחה וכמובן להתמיד בתפילה ובאמירת תהלים. ובפרט פרק צא' בתהלים יושב בסתר עליון, שזה סגולה נגד פחד, ונקרא בש"ס (שבעות טו) שיר של פגעים, כלומר נגד פיגועים.

ולחשוב תמיד שהשם יתברך ציוה אותנו על פריה ורביה ועושים רצון השם יתברך עם טהרת המשפחה ושאר מצוות ואותם המלאכים שנבראו מכח מצוות אלו מלויים את האשה בחדר לידה בשמירה גדולה מאד. והבעל היקר ימתין בחדר המתנה ויקרא תהלים. ובפרט פרק כ' בתהלים "ויענך ה' ביום צרה" לקרא 12 פעם, וזה סגולה להצלחה. גם סגולה לקנות מצוות פתיחת ההיכל בחודש התשיעי. להצלחה.

בזמן הלידה עם כל הכאבים התכופים, והלחץ והקושי, לחשוב שזה מהשמים לטובה. ומכוונת לקיים את הפסוק בתורה "בעצב תלדי בנים" ובוה משלימה את התיקון של העולם ותהיה לידה קלה וטובה בעיתו ובזמנו לחיים טובים ולשלום. גם לכוון שרוצים ההורים לגדלם לתורה, מצוות חופה ומעשים טובים אמן ואמן.

שאלה: אם אני בעל חוב יהיה מותר לי לעבוד בחול מועד להחזיר את כספי? החוב הוא לאיש פרטי שהבאתי לו צ'ק ואם אני לא יפקיד את הכסף בבנק הצ'ק יחזור.

תשובה: כשיש צורך גדול. כמו חובות וכיוצא בזה. יש מתירים לעבוד במועד. כדין פועל שאין לו מה יאכל. שמותר בעבודה. ולא מטריחים אותו לקחת הלוואה וכיוצא בזה. (חזו"ט עובדים. יום טוב דף קעו).

ובפרט כיום שהמצב הכלכלי קשה. ועול הפרנסה נורא. ויש הוצאות גדולות של מסים וארנונה. תשלומי מים וחשמל ושכירות דירה וכיוצא בזה. ויש להקל בזה כפי הצורך בהוראת חכם. וכן בנידון דידן. שהשיק לא יחזור.

כמובן. להשתדל לכתחילה להמנע מהלוואות זה לא הנהגה טובה לחיות עם חוב בנק תמיד. (מיינס כלע"ו). וכן לא ללוות. להתפלל להשם יתברך תמיד לחם לאכול ובגד ללבוש ולה' הישועה. (ועיין

תשובה: מותר לאכול. א. עד אחד נאמן באיסורין (ועיין פירוש רמ"א ותוספות גיטין ב:). ב. יש לו תעודה וניתן לסמוך על כך. ג. חמץ שעבר עליו הפסח זה קנס מדרבנן ולא איסור בחפצא ולכן כל שיש צד ספק וקשה לברר מותר לאכול בלי פקפוק. ואדרבא עדיף לקנות מהם ולחזק אותם ולעשות מצוה לקנות מיהודי. ואם כולם יחמירו לקמח שנטחן אחר הפסח מה יעשה עם סחורתו, והבן. ואשרי השם דרכיו. (ועיין מועד קטן דף ה' סוף עמוד א').

שאלה: כידוע לרב מרן הרב עובדיה זצ"ל פסק בחזון עובדיה ט"ו בשבט ברכות (דף ס"ה) בדין מצה קשה שירא שמיים יאכל המצה בתוך הסעודה וכן פסקו בניו הקדושים רבי דוד (הלכה כמורה חלק ח' סימן קס"ח) וכן רבי יצחק הראשון לציון שליט"א בחיבוריו הנפלאים "ילקוט יוסף" ועוד. וכן פסקו שברכתה מזונות ואם אכל שיעור ברכה אחרונה כזית פת יברך מעין ג'. מה הדין במצה קשה יבשה כאשר הרטיבו אותה וכעת איננה נכססת אלא רכה?

תשובה: שאלה יפה. שאלת חכם חצי תשובה. למעשה נראה שדעת מרן רבינו הגדול זיע"א שמותר לברך כל השנה על המצה המוציא. כי אין לזה ממש דין כסיסה. כי זה לרוב דקותה. וגם יש קובעים עליה. אלא שמנהג הספרדים להקל ולומר מזונות. והחרדים לדבר ה' עדיף לאוכלה בסעודה.

ולפי זה נראה שאם מרטיבים את המצות, ואין כאן כסיסה בפועל, חוזר להיות ברכתו המוציא. ומרן רבינו זיע"א יסכים לכך לכתחילה. וקצת ראייה מהמשנ"ב (קס"ח ס"ק לו) שזה לא ממש כעכים יבשים. ע"ש. תדע שאם יקח קמח מצה כל השנה ויעשה ממנה בצק עם שמרים וכו' כדין פת שאין בה מתיקות ויהיה בו לעיסה כלחם ממש. מסתברא שברכתו המוציא לכולי עלמא ומינה לנידון דידן על ידי הרטבה ברכתו המוציא גם כשלא אוכל 220 גרם.

ועל כל פנים גם בזה המיקל לומר מזונות כי הוא בעבודה ובלימודים וכו'. יש לו על מי לסמוך.

שאלה: האם מותר לאדם הפרטי להתוודות על חטאיו בחודש ניסן (כאן ש"ל מנח"ל דחשבנא לפני השמים)?

תשובה: עיין משנה ברורה (בסימן רפ"ח ס"ק ז' וס"ק כ"ב וע"ה האין ס"ק כ"א). ולפי זה נראה שיכול לפרט חטאיו. ויכוון לקיים מצות עשה מהתורה של וידוי ומצות חזרה בתשובה. וכמובן יעשה כן בצורה של מארי דחושבנא. ואשריו ואשרי חלקו.

גם לרבות שאם ירצה לומר וידוי ממש כמו ביום חול ועל ידי זה יהיה רגוע ושמח ויחזור לעצמו. שיעשה כן בהרהור שלבלב. וירוויח מכל הכיוונים ושלום על ישראל. ועיין למרן רבינו הגדול זיע"א בספר יחזה דעת (הלכה א' דף קס"ג).

שאלה: האם מותר לסמוך על מכונות גילוח שיש עליהם הכשר?

תשובה: אני לא מבין בזה. העיקר שמי שמוכרח לא ילחץ חזק את המכונה על הפנים.

שאלה: בביתו של אבי היו מאוד מקילים בפסח, ואמי ממוצא מסויים שמחמירים מאוד בפסח, וכשראתה זאת אימי, לא הסכימה שכך יהיה בבית שלהם. ומאז נוהגים בבית אבי כמנהגה של אמי להחמיר.

אחרי שהתחנתני לא קיבלתי לביתי את החומרות של אמי, ואצלנו נכנס הביתה כל מה שיש עליו בד"ץ. רצינו אני ואשתי שהרב יורה לנו דרך ישרה איך לנהוג בבית שלנו.

תשובה: תעשה כמו מרן השו"ע וכמנהג ישראל, תאכל הכל בקדושה ובטהרה. ועל צד הטוב ביותר תעשה התרת נדרים ושלוש על ישראל. ותחמיר בצניעות וקדושה ועמל תורה.

שאלה: מה המקור לדין קמחא דפסחא?

תשובה: פסוק בתורה פרשת ראה. והלכה מפורשת בשולחן ערוך (סימן תקכ"ט סעיף ב'). וכידוע מרבינו הגרי"ש אלישיב זיע"א שהמצוה הגדולה ביותר לעזור ללומדי תורה. יותר מכל הקופות וכל הנוזקים. והבן.

שאלה: שמעתי שיש בעיה בפסח לאכול עוגיות פפושדו, וגם על כשרות העופות יש עוררים, וממליצים להחמיר. מה עושים?

תשובה: אלו דברים שאין להם שיעור, כל כשרות שיש היום על אוכלים ומשקים, שעומד אחריהם אדם גדול בתורה שהגיע להוראה והוא יר"ש, ניתן לסמוך על כשרותו ולאכול בלי פקפוק כלל. בד"ץ בית יוסף שסמך ופסק מרן רבינו הגדול זיע"א על בנו הר"ר משה יוסף שליט"א, ובד"ץ יורה דעה הר"ר שלמה מחפוד שליט"א, ובד"ץ נווה ציון רבינו הר"ר חכם שלום כהן שליט"א, ובד"ץ בני ציון הר"ר בן ציון מוצפי שליט"א, וכן כשרויות רבנות למהדרין ניתן לסמוך עליהם בלי פקפוק. (כמנוחל ביביע אומר ח"י יורה דעה סימן כ').

וכמובן יש עוד בדצי"ם וכולם מצוינים. והמחמיר לעצמו כפי מצבו פה ושם, אשריו ואשרי חלקו. והפוסל ומוציא לעז ואין לו פסק מבית הדין אוי לו ואוי לנפשו. ומכאן לעוגיות פפושדו בהשגחת הרבנות חולון והמרא דאתרא שליט"א שאסור לפסול וללעוג ח"ו, והמחמיר לעצמו, קדוש יאמר לו ואשריו.

וידוע מהרמב"ם (הלכות לעות פרק ד'), שומר פיו ולשונו, פיו ממאכלות אסורות, לשונו מדיבורים אסורים וכיו"ב. וכנראה שזה מתאים ומחוברים זה לצד זה. כשרות המזון וכשרות הפה שלא לזלזל, ובוה שומר מצרות נפשו.

ומכאן למוצרים אשר כל שנה הם בד"ץ למהדרין, ובחג הפסח חוזר לרבנות בלבד בגלל קטניות וכיו"ב, שמותר לאוכלם בפסח, ובפרט לדידן הספרדים שאינו חוזר ונעור, ויאכלו עונים וישבעו, והמחמיר לעצמו, קדוש יאמר לו ואשריו.

שאלה: אם אני הולך לחנות שאין שם תעודת מכירת חמץ ובעל החנות מצהיר שהוא מכר את החמץ האם צריך להאמין לו? ומותר לאכול?

